

07.07.2010

Datatilsynet

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres referanse
201004149-/EKY

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
10/00801-2 /KEL

Dato
5. juli 2010

Høring - Forslag til lovendringer for gjennomføring avtale 19 desember 2003 mellom EU Island og Norge samt annen tilleggsprotokoll til den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker

Datatilsynet viser til høringsbrev av 26. mars 2010, innkommet hit 25 mai då, etter oversendelse fra Fornyings- administrasjons- og kirke departementet. Datatilsynet var ikke på den opprinnelige listen over høringsinstanser. Fristen for å avgi uttalelse var satt til 30. juni 2010, og Datatilsynet fikk utsatt denne til 5. juli etter muntlig avtale med avdelingsdirektør Kverneland.

Datatilsynet vil kommentere enkelte av punktene i høringen, og har søkt å holde fokus på de personvernutfordringene som forslaget etter tilsynet oppfatnings inneholder. Vi kommenterer ikke det som hovedsakelig er innrettet mot det straffeprosessuelle, på grunn av tiden vi har avsatt til denne høringen.

Høringsnotatets kapittel 18 – punkt 18.3.2 – Erklæringer.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på Norges forbehold og erklæringer til Annen tilleggsprotokoll.

Datatilsynet vil trekke frem forslagene gjeldende Artikkel 11 nr. 4 og Artikkel 26 nr. 5 som begge gjelder bruk av personopplysninger avgitt for et bestemt formål, eller en bestemt sak.

Det er generelt en fast praksis at opplysninger innhentet for et formål kun skal nyttes til dette formålet. Skal opplysningene nyttes til andre formål må det innhentes nytt samtykke, eller fremskaffes et nytt rettslig grunnlag for den nye bruken. Datatilsynet støtter departementets forslag som innebærer at dette prinsippet også gjelder utveksling av opplysninger i forbindelse med bistand i straffesaker.

Datatilsynet anbefaler at det avgis slik erklæring som det er anledning til etter Artikkel 26 nr. 5 i Annen tilleggsprotokoll.

Høringsnotatets kapittel 5 – Elektronisk fremsendelse av rettsanmodninger.

Forslaget innebærer økt effektivitet i behandlingen av rettsanmodninger og dokumenter som skal forkynnes, ved at dette kan skje elektronisk, eksempelvis pr. telefaks eller e-post.

Datatilsynet vil påpeke at det er viktig at slik oversendelse må tilfredsstillende sikkerhetskrav som korresponderer med innholdet i oversendelsen. Dokumenter tilknyttet straffesaker vil for en stor del være av sensitiv karakter etter definisjonene i personopplysningsloven § 2, nr. 8 litra b)

”at en person har vært mistenkt, siktet, tiltalt eller dømt for en straffbar handling.”

Det er etter tilsynets oppfatning av vital betydning at oversendelsen sikres slik forsendelsen kommer frem til rette vedkommende og at innholdet er utilgjengelig for andre. Departementet beskriver dette i høringsnotatet, punkt 5.3:

”...Personsensitiv informasjon må imidlertid ikke sendes på usikret e-post, og anmodende myndighet i Norge må i det enkelte tilfellet vurdere om reglene om personvern og taushetsplikt utelukker elektronisk fremsendelse.”

Etter Datatilsynets oppfatning vil det være hovedreglen at slike dokumenter ikke egner seg for elektronisk fremsendelse all den tid de vil inneholde sensitive personopplysninger. Dette kan repareres ved å benytte sikker e-post forsendelse med kryptering. Tilsynet minner i denne anledning om EU-direktiv 1999/93/EF om felles rammer for interoperabilitet i elektronisk samhandling, som er implementert i Norge ved lov om digital signatur. Bruk av kvalifiserte sertifikater med signering og kryptering vil sikre forsendelsen fra ende til ende. I tillegg vil det sikre at avsender har en sikkerhet for at forsendelsen er kommet frem til rette vedkommende, og at mottaker tydelig kan se hvor forsendelsen kommer fra. Det vil også gi mulighet for kontroll at avsender er rette vedkommende/kompetent myndighet.

Slik forslaget beskrives i høringsnotatet kan det synes som om kravene til sikring av forsendelsen er lagt på et lavere nivå. Det er derfor viktig at mottakere av anmodninger kontrollerer at dokumentet er slik det ble avsendt, og at det kommer fra kompetent myndighet.

Datatilsynet støtter departementets forslag om at det skal stilles som vilkår for å etterkomme anmodninger som fremsettes pr. telefaks, e-post eller andre telekommunikasjonsmidler at anmodningen i tillegg sendes med ordinær post.

Det er ønskelig sett fra Datatilsynets side at plikten til å vurdere om reglene om personvern er til hinder for elektronisk fremsendelse fremkommer av forskriften. Tilsynet ser at det kan være vanskelig å innføre tilsvarende krav for fremsendelser til Norge, men anmoder om at dette vurderes for det vi kan påvirke – nemlig forsendelser som kommer fra Norge. Departementet nevner denne sondering hvoretter det er opp til den anmodende stat å vurdere om elektronisk oversendelse er tillatt etter vedkommende lands intern rett (punkt 5.3 i høringsnotatet).

Forslaget gjelder ”elektronisk fremsendelse”, og det nevnes som et eksempel at telefaks antas å være en metode for slik fremsendelse. Datatilsynet minner om de sikkerhetsmessige svakheter denne metoden har. Det er viktig å være klar over at det skal lite til for å taste feil nummer i slike forsendelser, og at konsekvensene er store for de personer den enkelte sak gjelder. Igjen vises det til at forsendelser med sensitive personopplysninger etter tilsynets oppfatning ikke skal sendes pr. telefaks. Datatilsynet her eksempler på at straffesaksdokumenter er blitt feilsendt pr. telefaks¹, noe som ofte skyldes menneskelige feil.

Datatilsynet er klar over at personopplysningsloven ikke direkte gjelder saker som behandles etter rettspleielovene, jfr. personopplysningsforskriftens § 1-3, men at prinsippene om beskyttelse av denne kategorien opplysninger må kunne likestilles med kravene etter nevnte regelverk.

Avslutningsvis har Datatilsynet ikke noe i mot at man benytter forskrift for å regulere gjensidig hjelp i straffesaker. Tilsynet ser det som en verdi at regelverket er samlet og på den måten så tilgjengelig som mulig.

Med hilsen

Ove Skåra
konst. direktør

Kim Ellertsen
avdelingsdirektør

Kopi: Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet,
v/Statsforvaltningsavdelingen,
Pb 8004 Dep, 0030 Oslo

¹ Datatilsynets sak 08/01380